

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
ATHANASIOS RANTOS
prednesené 2. marca 2023¹

Vec C-718/21

L. G.
proti
Krajowa Rada Sądownictwa

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 267 ZFEÚ – Pojem ‚súdny orgán‘ – Právomoc Súdneho dvora – Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ – Účinná súdna ochrana – Možnosť pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku – Účinky vyhlásenia o úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí tohto veku podmienené súhlasom iného orgánu – Účinky nedodržania lehoty na predloženie takéhoto vyhlásenia“

I. Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania podal Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (Senát pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné, ďalej len „senát pre mimoriadne preskúmanie“) pri Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko) v rámci konania o odvolaní, ktoré podal L. G. (ďalej len „odvolateľ“), sudca Sąd Okręgowy w K. (Krajský súd K., Poľsko), proti uzneseniu Krajowa Rada Sądownictwa (Štátna súdna rada, Poľsko, ďalej len „KRS“), ktorým mu nevyhovela v konaní o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, a to z dôvodu nedodržania lehoty na vyjadrenie vôle na tento účel.

2. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania najskôr vyvoláva citlivú otázku, či má senát pre mimoriadne preskúmanie povahu „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ. Pokiaľ ide o vec samu, uvedený návrh na začatie prejudiciálneho konania sa v podstate týka výkladu zásady neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov ako dôsledku „zásady účinnej súdnej ochrany“ zakotvenej v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na jednej strane účinnosť vyhlásenia o úmysle sudcu pokračovať vo výkone funkcie po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku podmieňuje súhlasom KRS, a na druhej strane stanovuje pre toto vyhlásenie absolútnu prekluzívnu lehotu.

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

3. Prejednávaná vec spadá do rámca nedávnych reforiem poľského súdneho systému² a rozsiahlej judikatúry Súdneho dvora, ktorá s nimi súvisí, a to najmä v nadväznosti na žaloby o nesplnenie povinnosti podané Európskou komisiou³ alebo návrhy na začatie prejudiciálneho konania predložené poľskými súdmi.⁴

II. Právnej rámec: poľské právo

A. Zákon o Najvyššom súde

4. Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017⁵, ktorý okrem iného zriadil senát pre mimoriadne preskúmanie, v článku 26 ods. 1 stanovuje:

„Do právomoci [senátu pre mimoriadne preskúmanie] patria mimoriadne opravné prostriedky, spory vo volebných veciach a spochybnenia platnosti národného referenda alebo ústavného referenda, konštatovanie platnosti volieb a referend, ďalšie verejnoprávne veci vrátane sporov v oblasti ochrany hospodárskej súťaže, regulácie energií, telekomunikácií a železničnej dopravy, ako aj opravné prostriedky, ktoré smerujú proti rozhodnutiam Przewodniczy Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji [predseda Národnej televíznej a rozhlasovej rady, Poľsko] alebo sa nimi napádajú prietahy v konaniach na riadnych a vojenských súdoch, a rovnako aj na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)].“

B. Zákon o organizácii všeobecných súdov

5. Článok 69 ods. 1 a 1b ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 v znení neskorších predpisov⁶ stanovuje:

„1. Sudca odchádza do dôchodku dovŕšením veku 65 rokov, ak najneskôr šesť mesiacov a najskôr dvanásť mesiacov pred dosiahnutím tohto veku nepredloží [KRS] vyhlásenie, že chce pokračovať vo výkone svojej funkcie, a nepredloží osvedčenie vydané v súlade s podmienkami stanovenými pre uchádzačov o miesto sudcu, ktoré potvrdzuje, že je zdravotne spôsobilý na výkon funkcie sudcu.

...

² Najmä nedávne reformy Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), pokiaľ ide o senát pre mimoriadne preskúmanie, a KRS.

³ Pozri rozsudky z 24. júna 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť Najvyššieho súdu) (C-619/18, ďalej len „rozsudok Nezávislosť Najvyššieho súdu“, EU:C:2019:531); z 5. novembra 2019, Komisia/Poľsko (Nezávislosť všeobecných súdov) (C-192/18, ďalej len „rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov“, EU:C:2019:924), a z 15. júla 2021, Komisia/Poľsko (Disciplinárny režim sudcov) (C-791/19, ďalej len „rozsudok Disciplinárny režim sudcov“, EU:C:2021:596). Štvrtá žaloba o nesplnenie povinnosti je v súčasnosti prejednávaná (Komisia/Poľsko, C-204/21) a bola predmetom návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Collins 15. decembra 2022 (EU:C:2022:991).

⁴ Pozri rozsudky z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ďalej len „rozsudok A. K.“, EU:C:2019:982); z 26. marca 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny (C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234); z 2. marca 2021, A. B. a i. (Vymenovanie sudcov na Najvyšší súd – Odvolanie) (C-824/18, ďalej len „rozsudok A. B.“, EU:C:2021:153); zo 6. októbra 2021, W. Ż. (Senát Najvyššieho súdu pre mimoriadne preskúmanie a veci verejné – Vymenovanie) (C-487/19, ďalej len „rozsudok W. Ż.“, EU:C:2021:798); zo 16. novembra 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i. (C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931); z 22. marca 2022, Prokurator Generalny a i. (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu – Vymenovanie) (C-508/19, EU:C:2022:201), ako aj z 29. marca 2022, Getin Noble Bank (C-132/20, ďalej len „rozsudok Getin Noble Bank“, EU:C:2022:235). Tieto reformy sú tiež predmetom viacerých prebiehajúcich vecí vrátane spojených vecí YP a i. (Zbavenie sudcu imunity a pozastavenie jeho funkcie) (C-615/20 a C-671/20), ako aj G. a i. (Vymenovanie sudcov všeobecných súdov v Poľsku) (C-181/21 a C-269/21), ktoré boli predmetom návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Collins (EU:C:2022:986 a EU:C:2022:990).

⁵ Dz. U. z roku 2018, položka 5.

⁶ Kodifikované znenie, Dz. U. z roku 2020, položka 2072.

1b. [KRS] môže sudcovi povoliť, aby ďalej pokračoval vo výkone funkcie, ak je jeho zotrvanie vo funkcii v súlade s legitímnym záujmom výkonu spravodlivosti alebo dôležitým spoločenským záujmom, a to vzhľadom na požiadavky racionálneho využitia členov personálu všeobecných súdov a potreby vyplývajúce z pracovnej záťaže jednotlivých súdov. Uznesenie [KRS] je konečné. Pokiaľ sudca dosiahne vek uvedený v odseku 1 pred ukončením konania o predĺžení výkonu svojej funkcie, ostáva vo funkcii až do ukončenia uvedeného konania.

...“

C. Zákon o KRS

6. Článok 42 ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o KRS) z 12. mája 2011 v znení neskorších predpisov⁷ znie:

„1. Uznesenia vydané Radou v jednotlivých prípadoch obsahujú odôvodnenie.

2. Odôvodnenie uznesenia sa vypracuje do jedného mesiaca od prijatia tohto uznesenia.

3. Uznesenia vydané v individuálnych prípadoch sa doručujú účastníkom konania spolu s ich odôvodnením a poučením o možnostiach ich napadnutia na Najvyššom súde.“

7. Článok 44 ods. 1 zákona o KRS uvádza:

„Účastník konania môže podať odvolanie na [Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)], v ktorom namietne protizákonnosť uznesenia [KRS], pokiaľ osobitné predpisy nestanovujú inak. ...“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

8. Listom z 30. decembra 2020 odvolateľ oznámil KRS svoj úmysel pokračovať vo výkone funkcie sudcu aj po dovŕšení veku odchodu do dôchodku stanoveného na 65 rokov, ktorý dosiahne 12. júna 2021, v súlade s článkom 69 zákona o organizácii všeobecných súdov.⁸ Listom z 31. decembra 2020 odvolateľ tiež podal na KRS žiadosť o navrátenie lehoty z dôvodu zmeškania lehoty šiestich mesiacov pred dosiahnutím veku odchodu do dôchodku, ktorá je v tomto ustanovení určená na podanie tohto vyhlásenia.⁹

9. Uznesením z 18. februára 2022 KRS vyhlásila uvedené vyhlásenie za neprípustné z dôvodu, že bolo predložené po uplynutí šesťmesačnej lehoty pred dosiahnutím veku odchodu do dôchodku stanovenej v uvedenom ustanovení, a prijala uznesenie o zastavení konania, čím ukončila konanie o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone funkcie sudcu.¹⁰

⁷ Kodifikované znenie, Dz. U. z roku 2021, položka 269.

⁸ K predmetnému vyhláseniu, ktoré zaslal predseda Sądu Okręgowy w K. (Krajský súd K.), boli pripojené lekárske a psychologické potvrdenia, osvedčenie o spôsobilosti, ako aj o psychických schopnostiach, požadované príslušnou právnou úpravou.

⁹ V tejto súvislosti tvrdí, že nedodržanie tejto lehoty bolo spôsobené mierou nahromadenia prebiehajúcej súdnej činnosti.

¹⁰ Toto uznesenie bolo prijaté na základe návrhu o zastavení konania, ktorý prijal tím *ad hoc* vymenovaný predsedom KRS bez stanoviska ministra spravodlivosti, ktorý bol o tomto vymenovaní informovaný.

10. Na základe odvolania, ktoré proti tomuto uzneseniu podal odvolateľ¹¹ na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), sa tento súd zasadajúci v senáte pre mimoriadne preskúmanie, ktorý je vnútroštátnym súdom, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, zaoberá otázkou, či článok 69 zákona o organizácii všeobecných súdov nie je v rozpore so zásadou neodvolateľnosti a nezávislosti sudcov, ktorá je zakotvená v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, keďže toto ustanovenie na jednej strane podriaďuje výkon funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku súhlasu iného orgánu, čo by mohlo mať vplyv na obsah rozsudkov vydávaných dotknutým sudcom, a na druhej strane stanovuje zánik žiadosti o výkon funkcie sudcu aj po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku v prípade, že nebola dodržaná lehota na jej predloženie, a to bez ohľadu na účinky odchodu do dôchodku za konkrétnych okolností, najmä s ohľadom na záujmy výkonu spravodlivosti alebo prípadnú existenciu dôležitého spoločenského záujmu.

11. Za týchto podmienok senát pre mimoriadne preskúmanie pri Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Bráni článok 19 ods. 1 druhý pododsek [ZEÚ] ustanoveniu vnútroštátneho práva, akým je článok 69 ods. 1b prvá veta [zákona o organizácii všeobecných súdov], ktorý podmieňuje účinnosť vyhlásenia sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí dôchodkového veku súhlasom iného orgánu?
2. Bráni článok 19 ods. 1 druhý pododsek [ZEÚ] takému výkladu vnútroštátneho ustanovenia, podľa ktorého je oneskorené vyhlásenie sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí dôchodkového veku neúčinné, a to bez ohľadu na okolnosti nedodržania lehoty a na význam tohto nedodržania pre konanie o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone funkcie sudcu?“

12. Písomné pripomienky predložili KRS, poľská, dánska a holandská vláda, ako aj Komisia. KRS, poľská, belgická a holandská vláda, ako aj Komisia predniesli ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa konalo 8. novembra 2022. Odvolateľ, KRS, belgická a holandská vláda, ako aj Komisia tiež predložili písomné pripomienky k uzneseniu vnútroštátneho súdu z 3. novembra 2022, ktorým tento súd predložil Súdnemu dvoru doplnujúce pripomienky k svojmu návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa týkali najmä jeho postavenia ako „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

IV. Analýza

A. O právomoci Súdneho dvora

1. O pochybnostiach vznesených v súvislosti s postavením vnútroštátneho súdu ako „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ

13. Komisia, ako aj belgická a holandská vláda vyjadrujú pochybnosti, pokiaľ ide o kvalifikáciu vnútroštátneho súdu ako „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

¹¹ Odvolateľ tiež podal návrh na odklad účinkov sporného uznesenia, ktorému Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) uznesením z 29. apríla 2021 vyhovel.

14. Členovia senátu pre mimoriadne preskúmanie zriadeného zákonom o Najvyššom súde boli totiž vymenovaní na miesto sudcu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na návrh KRS uznesením č. 331/2018 z 28. augusta 2018 (ďalej len „uznesenie č. 331/2018“) za týchto okolností:

- toto uznesenie prijala KRS v zložení, ktorého nezávislosť bola spochybnená vo viacerých rozsudkoch Súdneho dvora,¹²
- proti uvedenému uzneseniu bolo podané odvolanie na Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd, Poľsko) a tento súd 27. septembra 2018 prijal predbežné opatrenie, ktorým odložil výkon uvedeného uznesenia,
- Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v podstate konštatoval, že dve rozhodovacie zloženia senátu pre mimoriadne preskúmanie, v ktorých zasadajú traja sudcovia vymenovaní na základe toho istého uznesenia nie sú „súdmi zriadenými zákonom“ v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDLP“),¹³
- po vymenovaní sudcov na základe uznesenia č. 331/2018, napokon 21. septembra 2021 Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) toto uznesenie zrušil.¹⁴

15. Za týchto okolností považujem za vhodné pred zodpovedaním prejudiciálnych otázok overiť, či senát pre mimoriadne preskúmanie zasadajúci v zložení troch sudcov predstavuje „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, a teda či má Súdny dvor právomoc odpovedať na jeho prejudiciálne otázky.

2. O zásadách týkajúcich sa pojmu „nezávislosť“ vnútroštátneho súdu v zmysle článku 267 ZFEÚ

16. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri posudzovaní, či má dotknutý vnútroštátny orgán podávajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania povahu „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, čo je otázka, ktorá spadá výlučne do práva Únie, berie Súdny dvor do úvahy celý súbor prvkov, akými sú okrem iného zákonný pôvod orgánu, jeho stálosť, záväzný charakter jeho jurisdikcie, kontradiktórna povaha jeho konania, uplatňovanie právnych noriem týmto orgánom, ako aj jeho nezávislosť.¹⁵ V prejednávanvej veci je spochybnený iba posledný uvedený prvok, teda nezávislosť senátu pre mimoriadne preskúmanie, keďže sa považuje za *prima facie* zřejmé – a v každom prípade za nesporné – že tento orgán spĺňa ostatné vyššie uvedené kritériá.

¹² Pozri najmä rozsudky A. K. (body 136 až 145), A. B. (body 130 a 131) a Disciplinárny režim sudcov (body 100 až 108). Išlo o zloženie vyplývajúce zo zákona o KRS v znení ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o Štátnej súdnej rade a niektoré ďalšie zákony) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3).

¹³ Rozsudok ESLP, 8. novembra 2021, Dolińska-Ficek a Ozimek v. Poľsko (CE:ECHR:2021:1108)UD004986819). Posúdenie uznesenia č. 331/2018 zo strany ESLP bolo tiež predmetom rozsudku W. Ż. (body 134 až 154).

¹⁴ Tieto okolnosti sú veľmi kontroverzné, keďže vnútroštátny súd vo svojich dodatočných pripomienkach, podobne ako KRS a poľská vláda, formuloval viaceré výhrady, najmä pokiaľ ide o výklad uznesenia o predbežnom opatrení a rozsudku Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) v judikatúre Únie a ESLP.

¹⁵ Pozri najmä rozsudok Getin Noble Bank (bod 66 a citovaná judikatúra).

17. Podľa takisto ustálenej judikatúry Súdneho dvora požiadavka nezávislosti súdov, ktorej dodržiavanie musia na základe článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ¹⁶ zabezpečiť členské štáty so zreteľom na vnútroštátne súdy, ktoré majú rozhodovať o otázkach týkajúcich sa výkladu a uplatňovania práva Únie, má dva aspekty, pričom prvý, vonkajší aspekt, sa týka *autonómie* orgánu,¹⁷ a druhý, vnútorný aspekt, súvisí s jeho *nestrannosťou*.¹⁸ Tieto záruky autonómie a nestrannosti, ktoré predstavujú dva aspekty pojmu „nezávislosť“, si vyžadujú existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, menovanie, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť uvedeného orgánu z vonkajšieho hľadiska a jeho neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom.¹⁹

18. Pokiaľ ide konkrétne o požiadavku nezávislosti vlastnú pojmu „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, Súdny dvor vo svojom rozsudku Getin Noble Bank, v podstate stanovil *domnienku*, podľa ktorej vnútroštátny súd, akým je napríklad Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), spĺňa požiadavky, ktoré musí orgán spĺňať na to, aby ho bolo možné kvalifikovať ako „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, bez ohľadu na jeho konkrétne zloženie,²⁰ pričom spresnil, že v rámci prejudiciálneho konania upraveného v článku 267 ZFEÚ neprináleží Súdnemu dvoru, aby overoval, či bolo rozhodnutie o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania prijaté v súlade s vnútroštátnymi pravidlami organizácie súdov a súdnych konaní.²¹ Súdny dvor zároveň spresnil, že túto domnienku možno vyvrátiť na jednej strane, ak by *právoplatné súdne rozhodnutie* vydané vnútroštátnym alebo medzinárodným súdom, viedlo ku konštatovaniu, že sudca, ktorý je vnútroštátnym súdom, nemá postavenie nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty,²² alebo na druhej strane, ak by *iné skutočnosti*, nezávislé od osobnej situácie sudcov, ktorí formálne

¹⁶ Súdny dvor viackrát spresnil, že toto ustanovenie predstavuje všeobecnú zásadu, ktorá je vyjadrením hodnoty právneho štátu potvrdené v článku 2 ZEÚ, a uvedené ustanovenie pravidelne vykladá s ohľadom na článok 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ktorý tiež potvrdzuje túto všeobecnú zásadu, ako vyplýva z ústavných tradícií spoločných členským štátom a ako bola zakotvená v článkoch 6 a 13 EDLP (pozri najmä rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, body 32 a 35, ako aj citovanú judikatúru).

¹⁷ Tento aspekt v podstate vyžaduje, aby dotknutý orgán pri výkone svojich úloh nikomu hierarchicky nepodliehal ani nebol podriadený a od nikoho neprijímal príkazy alebo inštrukcie, bez ohľadu na ich pôvod, čím sa docieli jeho ochrana pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli narušiť nezávislosť rozhodovania jeho členov a ovplyvniť ich rozhodnutia (pozri rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov, bod 109 a citovanú judikatúru). Pravidlá uplatniteľné na postavenie sudcov a výkon ich sudcovskej funkcie musia predovšetkým umožniť, aby bol vylúčený nielen akýkoľvek priamy vplyv vo forme pokynov, ale aj formy vplyvu, ktoré sú viac nepriame a ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutia dotknutých sudcov, a tým vylúčiť absenciu dojmu nezávislosti alebo nestrannosti týchto sudcov, ktorá by mohla narušiť dôveru, ktorú musí súdnictvo v demokratickej spoločnosti a v právnom štáte vzbudzovať u osôb podliehajúcich súdnej právomoci (pozri rozsudok W. Ž., bod 110 a citovanú judikatúru).

¹⁸ Tento aspekt sa v podstate týka rovnakého odstupu od účastníkov konania a ich príslušných záujmov vo vzťahu k predmetu sporu a vyžaduje si rešpektovanie objektívnosti a neexistenciu akéhokoľvek záujmu na vyriešení sporu mimo striktného uplatnenia právneho predpisu (pozri rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov, bod 110 a citovanú judikatúru).

¹⁹ Pozri rozsudky Nezávislosť všeobecných súdov (bod 111 a citovaná judikatúra), a W. Ž. (bod 109 a citovaná judikatúra). Podľa Súdneho dvora, ktorý sa v tejto súvislosti opiera o judikatúru ESLP, tieto dve požiadavky autonómie a nestrannosti musia zaručiť dôveru, ktorú musí vzbudzovať každý súd v demokratickej spoločnosti u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pričom musí vychádzať (najmä pokiaľ ide o nestrannosť) z „teórie zdania nezávislosti“ [pozri v tomto zmysle rozsudok A. K. (body 127 až 129), ako aj v právnej teórii KRAJEWSKI, M., ZIÓLKOWSKI, M.: EU judicial independence decentralized: A.K. In: *Common market law review*, 2020, roč. 57, č. 4, s. 1123, a PAPPALARDO, F., RENOUD, E.: La théorie des apparences, les juges et l'État de droit en Pologne. In: *Revue des affaires européennes*, 2021, č. 3, s. 667].

²⁰ Rozsudok Getin Noble Bank (bod 69). V tejto veci išlo tiež o Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), hoci v zložení samosudcu. V danej veci bol akt vymenovania tohto sudcu z 10. októbra 2018 prijatý za rovnakých okolností, aké boli predmetom rozsudku W. Ž. Tento akt vychádzal z uznesenia č. 331/2018, ktorého výkon bol odložený uznesením, ktoré vydal Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) (pozri bod 14 vyššie, ako aj rozsudok W. Ž., body 32 až 34).

²¹ Pozri rozsudok Getin Noble Bank (bod 70 a citovaná judikatúra).

²² Pozri v tomto zmysle rozsudok Getin Noble Bank (body 68 až 72 a citovaná judikatúra).

podali návrh podľa článku 267 ZFEÚ, mohli mať vplyv na fungovanie vnútroštátneho súdu, ku ktorému títo sudcovia patria, a tým by prispeli k narušeniu nezávislosti a nestrannosti uvedeného súdu.²³

19. Po tomto spresnení považujem za dôležité zdôrazniť, že výklad zásady nezávislosti v kontexte článku 267 ZFEÚ si podľa môjho názoru vyžaduje iné preskúmanie, než aké sa vyžaduje v kontexte článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 47 Charty, a to vzhľadom na rozdielne ciele a funkcie týchto noriem. Tento prístup, ktorý v podstate rozvinuli niektorí generálni advokáti,²⁴ nebol podľa mojich vedomostí v plnej miere potvrdený Súdny dvorom, ktorý vo svojich rozsudkoch týkajúcich sa požiadavky nezávislosti vlastnej pojmu „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ naďalej odkazuje na potrebu, aby mal dotknutý súd znaky nezávislého a nestranného súdu zriadeného zákonom „v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 Charty“²⁵.

20. Uvedený prístup v podstate rozlišuje podmienky uplatnenia troch dotknutých ustanovení nasledovne:

- cieľom článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ je zabezpečiť, aby systém prostriedkov nápravy zavedený každým členským štátom zaručoval účinnú právnu ochranu v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie.²⁶ Vyžaduje si teda „systémové“ preskúmanie vlastností súdneho systému,
- článok 47 Charty zakotvuje právo na účinnú súdnu ochranu každej osoby podliehajúcej súdnej právomoci, ktorá sa v danom prípade dovoľáva práva, ktoré jej vyplývajú z práva Únie.²⁷ Na posúdenie existencie účinného prostriedku nápravy v danom prípade si teda vyžaduje „praktické“ preskúmanie (v každom jednotlivom prípade),²⁸

²³ Pozri v tomto zmysle rozsudok Getin Noble Bank (bod 75). V tejto veci Súdny dvor uviedol len to, že keďže nemal vedomosť o tom, že vo vzťahu k sudcovi, ktorý je vnútroštátnym súdom, bolo vydané takéto právoplatné súdne rozhodnutie, prípadné vady, ktorými mohol byť poznačený vnútroštátny postup vymenovania tohto sudcu, nemohli spôsobiť neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania (bod 73 tohto rozsudku). Vo svojom rozsudku z 12. mája 2022, W. J. (Zmena obvyklého pobytu oprávneného na výživné) (C-644/20, EU:C:2022:371, bod 52), Súdny dvor v podstate spresnil, že dôkazy, ktoré môžu vyvrátiť predmetnú domnienku, musia byť konkrétne a presné.

²⁴ Podľa názoru, ktorý vyjadril generálny advokát Bobek, v práve Únie síce existuje len jedna zásada nezávislosti súdnictva, avšak v rozsahu, v akom sa tieto tri ustanovenia líšia z hľadiska svojej funkcie a cieľa, môže byť odlišný aj druh preskúmania, ktoré sa má vykonať s cieľom overiť dodržiavanie zásady nezávislosti súdnictva, najmä pokiaľ ide o intenzitu preskúmania dodržiavania uvedenej zásady zo strany Súdneho dvora a prahovú hodnotu na zistenie jej porušenia (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2021:557, bod 36). Generálny advokát Wahl sa už skôr v podstate vyslovil za menej prísny výklad vlastnosti nezávislého orgánu v rámci pojmu „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ než v zmysle článku 6 EDLP a článku 47 Charty (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl v spojených veciach Torresi, C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:265, body 48 až 51).

²⁵ Pozri najmä rozsudok Getin Noble Bank (bod 72). V tejto veci však Súdny dvor spresnil, že domnienka, podľa ktorej vnútroštátny orgán podávajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania spĺňa okrem iného požiadavku nezávislosti (pozri bod 18 vyššie), sa uplatní „výlučne na účely posúdenia prípustnosti návrhov na začatie prejudiciálneho konania v rámci článku 267 ZFEÚ“, a že „nemožno z toho vyvodiť, že podmienky vymenovania sudcov vnútroštátneho súdu nutne umožňujú splnenie záruk prístupu k nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ alebo článku 47 Charty“ (rozsudok Getin Noble Bank, bod 74; pozri tiež rozsudok z 13. októbra 2022, Perfumesco.pl, C-355/21, EU:C:2022:791, bod 33).

²⁶ Pozri rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311, bod 52).

²⁷ Pozri rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblica (C-896/19, EU:C:2021:311, bod 52). Súdny dvor v tejto súvislosti tiež spresnil, že právu na účinný prostriedok nápravy na súde, ktoré je zakotvené v článku 47 Charty, zodpovedá povinnosť uložená členským štátom v článku 19 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ, aby stanovili prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie (pozri rozsudok zo 16. mája 2017, Berlioz Investment Fund, C-682/15, EU:C:2017:373, bod 44). V právnej teórii pozri najmä WILDEMEERSCH, J.: L'avènement de l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux et de l'article 19, paragraphe 1, second alinéa, TUE: un droit renouvelé à la protection juridictionnelle effective. In: *Cahiers de droit européen*, 2021, č. 3, s. 867.

²⁸ To však nebráni Súdnemu dvoru použiť článok 47 Charty ako parameter na posúdenie nezávislosti súdov v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (pozri najmä rozsudky z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 35 a citovaná judikatúra, ako aj Nezávislosť Najvyššieho súdu, bod 54).

- článok 267 ZFEÚ sa týka pojmu „súdny orgán“, ktorý má „funkčnú“ povahu, keďže umožňuje určiť vnútroštátne orgány, ktoré sa môžu stať partnermi v dialógu so Súdny dvorom v rámci prejudiciálneho konania.²⁹ Podľa tejto koncepcie „funkčnej nezávislosti“, ktorý odkazuje najmä na neexistenciu hierarchického podriadenia sa správe, musí byť nezávislá práve funkcia (a teda *orgán*) bez ohľadu na to, či môžu byť sudcovia (ako *osoby*) prepojení s výkonnou mocou, najmä prostredníctvom väzieb vďačnosti (ak boli vymenovaní „privilegovaným“ spôsobom) alebo lojálnosti (pokiaľ očakávajú, že počas svojej kariéry získajú výhody, ako napríklad povýšenie, predĺženie funkcie atď.).³⁰ Táto koncepcia si preto vyžaduje preskúmanie „formálneho“ charakteru, ktoré sa uskutočňuje na úrovni orgánu, ktorý otázku predložil, a nie na úrovni osôb, ktoré v tomto orgáne zasadaajú.³¹

21. Okrem toho nie je irelevantné spresniť, že posúdenie veľmi špecifického pojmu „nezávislosť“ v kontexte článku 267 ZFEÚ je posledným z celého radu prvkov, ktoré nie sú *stricto sensu* kumulatívne, avšak tvoria súčasť celkového preskúmania, a ktoré ako celok vedú k záveru o existencii „súdneho orgánu“ v zmysle tohto ustanovenia.³² Preskúmanie nezávislej povahy súdu sa tak uskutočňuje s ohľadom na ostatné prvky, a tak jej posúdenie je podľa môjho názoru o to prísnejšie, pokiaľ je prítomnosť niektorých iných prvkov pochybná, a naopak.³³ Okrem toho sa mi zdá, že Súdny dvor má tendenciu vykonávať takéto „preskúmanie nezávislosti“ najčastejšie vo vzťahu k orgánom, ktoré pôsobia mimo klasického vnútroštátneho súdneho systému alebo ktoré sa nepovažujú za „súdny orgán“ podľa vnútroštátneho práva,³⁴ zatiaľ čo nie vždy bol naklonený

²⁹ Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2021:557, body 48, 50 až 52 a 65). Tento generálny advokát spresnil, že posúdenie nezávislosti podľa článku 267 ZFEÚ si vyžaduje, aby sa pojem „súdny orgán“ skúmal na štrukturálnej a inštitucionálnej úrovni a aby sa analyzoval s ohľadom na súdny orgán, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania ako taký, pričom sa tiež zohľadní funkcia, ktorú má tento orgán vykonávať za konkrétnych okolností veci (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol v spojených veciach Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a i., C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:403, body 52, 56 a 166, a vo veci Ministerstwo Sprawiedliwości, C-55/20, EU:C:2021:500, bod 56).

³⁰ Inými slovami, cieľom analýzy Súdneho dvora v tejto súvislosti nebude overiť, či *osoby*, ktoré patria k súdu a zasadaajú v zložení, ktoré podalo návrh na začatie prejudiciálneho konania, každá z nich jednotlivo spĺňa dotknuté kritériá, ale skôr sa zameria na *orgán*, ktorý podal tento návrh (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2021:557, bod 52 a citovanú judikatúru).

³¹ Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Getin Noble Bank (C-132/20, EU:C:2021:557, bod 47). Súdny dvor teda musí zohľadniť (formálny) právny rámec, aby overil, či je orgán, ktorý podáva návrh na začatie prejudiciálneho konania, štrukturálne nezávislý od obidvoch strán sporu („interná“ nezávislosť) a či neprijíma vonkajšie usmernenia od iných orgánov verejnej moci („externá“ nezávislosť) (bod 63).

³² Pozri v tomto zmysle predovšetkým rozsudok zo 17. septembra 1997, Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, bod 23 a citovaná judikatúra).

³³ V právnej teórii sa konštatovalo, že kombinácia týchto prvkov sa nepovažuje vždy za nevyhnutnú (pozri PERTEK, J.: Notion de juridiction: le droit au renvoi préjudiciel des organes ordinaires des professions libérales. In: *Revue des affaires européennes*, 2022, č. 1, s. 127).

³⁴ Pozri najmä rozsudky z 21. marca 2000, Gabalfrisa a i. (C-110/98 až C-147/98, EU:C:2000:145, bod 40) týkajúci sa orgánov príslušných na prejednávanie hospodársko-správnych sťažností, ktorých členovia boli vymenúvaní z radov úradníkov správnych orgánov a odvolávaní rozhodnutím ministra hospodárstva a financií; z 29. novembra 2001, De Coster (C-17/00, EU:C:2001:651, bod 18) týkajúci sa orgánu pôsobiaceho v oblasti miestnych daňových sporov v Belgicku, ktorého členov vymenúvala conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (Regiálna rada Brusel-hlavné mesto, Belgicko); z 21. októbra 2010, Nidera Handelscompagnie (C-385/09, EU:C:2010:627, body 34 až 40) týkajúci sa orgánu povereného preskúmaním žalôb daňovníkov v daňovej oblasti, ktorý bol prepojený s organizačnou štruktúrou ministerstva financií, ktorému bol povinný predkladať výročné správy a s ktorým bol povinný spolupracovať; z 22. novembra 2012, Westbahn Management (C-136/11, EU:C:2012:740, bod 28) týkajúci sa orgánu príslušného na rozhodovanie sporov na trhu železničnej dopravy v Rakúsku, ktorého väčšinu členov vymenúvala vláda, ako aj z 13. decembra 2012, Forposta a ABC Direct Contact (C-465/11, EU:C:2012:801, bod 18) týkajúci sa orgánu príslušného na prejednávanie sporov na prvom stupni medzi hospodárskymi subjektmi a verejnými obstarávateľmi v rámci verejných zákaziek. V právnej teórii pozri KRAJEWSKI, M., ZIÓLKOWSKI, M.: EU judicial independence decentralized: A.K. In: *Common market law review*, 2020, roč. 57, č. 4, s. 1118.

spochybňovať nezávislú povahu orgánu, ktorý je formálne začlenený do súdneho systému dotknutého členského štátu,³⁵ ako to navyše potvrdzuje domnienka stanovená v rozsudku Getin Noble Bank.³⁶

22. Tento „minimalistický“ výklad pojmu „nezávislosť“ v rámci článku 267 ZFEÚ má podľa môjho názoru výhodu v tom, že jednak nadmerne nezasahuje do zásady spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom v rámci prejudiciálneho konania vzhľadom na dôležitosť tohto mechanizmu na zabezpečenie jednotného a konzistentného výkladu práva Únie³⁷ a jednak umožňuje zachovať kľúčovú úlohu návrhov na začatie prejudiciálneho konania vo vzťahu k ochrane práv jednotlivcov. Iba právomoc Súdneho dvora rozhodovať v prejudiciálnom konaní podľa článku 267 ZFEÚ im totiž umožňuje v určitých situáciách využívať účinnú súdnu ochranu zaručenú právom Únie.³⁸ A to platí o to viac za okolností prejednávanej veci vzhľadom na početné iniciatívy poľského zákonodarcu, ktorých cieľom je okrem iného zabrániť tomu, aby boli Súdny dvor predkladané návrhy na začatie prejudiciálneho konania v otázke nezávislosti súdov v Poľsku.³⁹

23. Z toho vyplýva, že výklad pojmu nezávislosť „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ vzhľadom na jeho osobitnú funkciu nemá vplyv na výklad tohto pojmu v rámci článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ alebo článku 47 Charty. Inými slovami, nemožno vylúčiť, že orgán môže v zásade predstavovať „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ bez ohľadu na to, že okolnosti

³⁵ Pozri, pokiaľ ide napríklad o Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), rozsudky z 20. mája 2021, *FORMAT Urządzenia i Montaż Przemysłowe* (C-879/19, EU:C:2021:409); z 8. júla 2021, *Koleje Mazowieckie* (C-120/20, EU:C:2021:553); *W. Ż.* (týkajúci sa občianskoprávneho senátu); z 21. októbra 2021, *Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie* (C-866/19, EU:C:2021:865), a z 22. marca 2022, *Prokurator Generalny a i. (Disciplinárny senát Najvyššieho súdu – Vymenovanie)* (C-508/19, EU:C:2022:201) (senát pracovnoprávných vecí a sociálneho zabezpečenia), v ktorých Súdny dvor odpovedal vnútroštátnemu súdu bez toho, aby sa zaoberal jeho postavením ako nezávislého orgánu.

³⁶ Okrem toho, hoci záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadované na účely uplatnenia článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ predpokladajú existenciu pravidiel, okrem iného v súvislosti s vymenovaním, ktoré umožňujú vylúčiť akékoľvek oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť a neutralitu tohto orgánu, Súdny dvor už dlhšie zastáva názor, že v rámci preskúmania postavenia „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ mu neprináleží predpokladať, že tieto pravidlá sa uplatňujú spôsobom, ktorý je v rozpore so zásadami zakotvenými vo vnútroštátnom právnom poriadku alebo so zásadami právneho štátu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. februára 1999, *Köllensperger a Atzwanger*, C-103/97, EU:C:1999:52, bod 24, ako aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2021:557, bod 62).

³⁷ Takýto výklad okrem toho umožňuje vnútroštátnemu súdu, aby splnil povinnosť každého súdu overiť, či jeho zloženie zodpovedá nezávislému a nestrannému súdu vopred zriadenému zákonom, ak v tejto otázke vzniknú vážne pochybnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. marca 2020, *Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisija*, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, bod 57 a citovaným judikatúrou, ako aj uznesenie podpredsedníčky Súdneho dvora zo 14. júla 2021, *Komisija/Poľsko*, C-204/21 R, EU:C:2021:593, bod 164).

³⁸ Ako totiž uviedol generálny advokát Wahl, neprimerane prísne uplatňovanie kritérií stanovených judikatúrou Súdneho dvora týkajúce sa prijateľnosti návrhov podľa článku 267 ZFEÚ by totiž mohlo mať opačný účinok, než je posilnenie ochrany jednotlivcov a zabezpečenie vysokej úrovne ochrany základných práv v súlade článkom 6 EDLP a článkom 47 Charty, keďže jednotlivci by boli zbavení možnosti, aby ich nároky vyplývajúce z práva Únie prejednával „prirodzený sudca“ (Súdny dvor), v dôsledku čoho by sa v Európskej únii oslabil účinnosť práva Únie (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl v spojených veciach *Torresí*, C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:265, bod 49). Ako bolo uvedené v právnej teórii, v kontexte článku 267 ZFEÚ nebolo základným záujmom Súdneho dvora uplatňovať hmotnoprávne kritériá týkajúce sa nezávislosti, ale skôr funkčné kritérium spočívajúce v rozšírení prístupu k prejudiciálnemu konaniu v záujme jednotného uplatňovania práva Únie a ich účinnej ochrany [pozri *TRIDIMAS*, T.: *Knocking on Heaven's Door: Fragmentation, Efficiency and Defiance in the Preliminary Reference Procedure*. In: *Common market law review*, 2003, roč. 40, č. 1, s. 28, ako aj *BONELLI*, M., *MONICA*, C.: *Judicial serendipity: how portuguese judges came to the rescue of the Polish judiciary*. In: *European constitutional law review*, 2018, roč. 14, č. 3, s. 622].

³⁹ Toto konštatovanie Súdny dvor uviedol vo svojom rozsudku *A. B.* (bod 100).

danej veci – systémovej alebo špecifickej povahy – by mohli viesť k záveru, že tento súd nie je nezávislým a nestranným súdom vopred zriadeným zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ alebo článku 47 Charty.⁴⁰

24. Som si samozrejme vedomý toho, že základný systém výkonu spravodlivosti v zásade neumožňuje „stupňovanie“, zatiaľ čo vyššie uvedený prístup, ktorý vychádza z domnienky stanovenej rozsudkom Getin Noble Bank a spresňuje jej uplatňovanie, má prostredníctvom pružnejšieho výkladu pojmu „nezávislosť“ v rámci článku 267 ZFEÚ umožniť vnútroštátnemu súdu, aj v prípade pochybností o jeho nezávislosti, plnenie jeho základných funkcií, pričom mu zaručuje možnosť jednak preskúmať s pomocou Súdneho dvora svoju vlastnú nezávislosť, a jednak zabezpečiť občanom Únie základné právo na účinnú súdnu ochranu v prípade zásahu do práv zaručených právom Únie.

25. Nebolo by pritom naopak vhodnejšie zvoliť odlišný prístup, ktorý by v prejednávanej veci obmedzoval doposiaľ tolerované nátlaky zákonodarnej a výkonnej moci voči súdnej moci v Poľsku a ktorý by tak podporil poľských sudcov vymenovaných podľa starého systému v ich snahách o to, aby boli v mene zásady nezávislosti sudcov vylúčení z únijnej súdnej siene „noví sudcovia“ vymenovaní na základe nedávnych reforiem v rozpore z touto zásadou? Odpoveď nie je jednoduchá. V každom prípade tento striktnější prístup nie je bez následkov: ako vyplýva z pojednávania, približne jeden zo štyroch sudcov všeobecných a správnych súdov v Poľsku je v súčasnosti vymenovaný podľa nového systému. Uvedený prístup by do veľkej miery uzavrel cestu k mechanizmu prejudiciálneho konania pre väčšinu poľských súdov, pričom by ho ponechal prístupný iba tým súdom, ktoré sú zložené výlučne zo sudcov vymenovaných podľa starého systému. To by znamenalo, že poľské súdnictvo by bolo *de facto* vyňaté zo súdneho systému Únie, čo je výsledok, ktorý by sa podľa môjho názoru dokonca mohol dotýkať postupu stanoveného v článku 7 ZEÚ.⁴¹

26. Na záver sa domnievam, že hoci podľa známeho príslovia vo všeobecnosti platí, že „nie je každý mních, čo kutňu nosí“, vo formálnom a obmedzenom kontexte posúdenia pojmu „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ s určitou mierou priblíženia platí, že „talár robí sudcu“⁴².

3. O vplyve pravidiel vymenovania sudcov na postavenie „nezávislého súdu“

27. Po uvedení a spresnení kontextu judikatúry týkajúcej sa výkladu pojmu „nezávislý súd“ v spojitosti s článkom 267 ZFEÚ treba pripomenúť, že v prejednávanej veci sa pochybnosti o nezávislosti vnútroštátného súdu týkajú pravidiel vymenovania jeho sudcov. Zásady uvedené v predchádzajúcom odseku treba preto uplatniť v osobitnom kontexte pravidiel vymenovania sudcov a konkrétnejšie pravidiel týkajúcich sa zapojenia orgánov stojacich mimo súdnictva v kontexte tohto vymenovania, v prejednávanej veci konkrétne KRS.

⁴⁰ Vzhľadom na toto konštatovanie sa domnievam, že je potrebné spresniť výraz použitý Súdny dvorom v rozsudku Getin Noble Bank (bod 72) pri formulácii prvého prípadu, v ktorom môže byť domnienka „súdneho orgánu“ vyvrátená. Ak totiž Súdny dvor odkazuje na „právoplatné súdne rozhodnutie... [ktoré by] viedlo ku konštatovaniu, že sudca, ktorý je vnútroštátnym súdom, nemá postavenie nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s článkom 47 druhým odsekom Charty“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát), bolo by potrebné zohľadniť skutočnosť, že preskúmanie zásady nezávislosti v rámci článku 267 ZFEÚ sa nevyhnutne nezhoduje s rovnakým preskúmaním vykonaným v spojitosti s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ alebo článkom 47 Charty.

⁴¹ Okrem toho chcem poznamenať, že aj v rámci osobitného postupu uvedeného v článku 7 ZEÚ, ak Rada rozhoduje o pozastavení určitých práv vyplývajúcich z uplatňovania Zmlúv pre dotknutý členský štát, zohľadní možné následky takéhoto pozastavenia na práva a povinnosti fyzických a právnických osôb.

⁴² Pojem „talár“ treba v tomto konkrétnom prípade chápať ako funkciu.

28. V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že okolnosť, že členské štáty pri výkone svojej právomoci týkajúcej sa organizácie justície zveria orgánu mimo súdnictva, ako napríklad správne orgánu, prijímanie rozhodnutí týkajúcich sa najmä vymenovania sudcov alebo ich zotrvanie vo funkcii, sama osebe nestačí na to, aby sa dospelo k záveru, že dochádza k porušeniu zásady nezávislosti takto vymenovaných sudcov.⁴³ Podľa Súdneho dvora totiž samotná skutočnosť, že do procesu vymenovania sudcov zasahuje zákonodarná alebo výkonná moc, nemôže spôsobiť, že by bol sudca od nich závislý, a ani nemôže vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti, ak dotknutá osoba po vymenovaní nie je vystavená žiadnemu tlaku a nedostáva pokyny pri výkone svojich funkcií.⁴⁴

29. Z toho podľa môjho názoru vyplýva, že prípadné nezrovnalosti spojené s vymenovaním členov rozhodovacieho zloženia môžu zbaviť orgán postavenia „nezávislého súdu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ len vtedy, ak ohrozujú samotnú schopnosť takéhoto orgánu rozhodovať nezávisle.⁴⁵ Ak teda členovia rozhodovacieho zloženia po svojom vymenovaní majú potrebnú kvalifikáciu na výkon funkcie a pokladajú sa (podľa príslušných pravidiel) za osoby, ktoré prijímajú svoje rozhodnutia úplne nezávisle, malo by to stačiť na to, aby bolo splnené postavenie „nezávislého súdu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ.

4. O postavení vnútroštátneho súdu ako „nezávislého súdu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ za okolností prejednávanej veci

30. Senát pre mimoriadne preskúmanie je osobitným rozhodovacím zložením pri Sąd Najwyższy (Najvyšší súd). Hoci Súdny dvor rozhodol, že tento posledný uvedený súd v zásade spĺňa požiadavky článku 267 ZFEÚ,⁴⁶ jeho zloženie ako senátu pre mimoriadne preskúmanie bolo vytvorené v rámci nedávnych reforiem poľského súdneho systému a sudcovia, ktorí sú členmi tohto senátu, boli na miesta sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vymenovaní za veľmi kontroverzných podmienok pripomenutých v bode 14 vyššie.

31. Pochybnosti, pokiaľ ide o podmienku nezávislosti vnútroštátneho súdu, v podstate súvisia s nepriamou účasťou výkonnej moci na vymenovaní jeho sudcov, ktorá by sa mala prejavovať prostredníctvom zapojenia KRS, ktorá sa po nedávnych reformách poľského súdneho systému mala stať „neslobodnou inštitúciou“, kontrolovanou výkonnou mocou.

32. Hoci ani zďaleka nechcem ospravedlňovať takýto legislatívny vývoj, ktorý spadá do kontextu poľutovaniahodného úpadku poľského súdneho systému, musím pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorá je uvedená v bode 28 vyššie, zapojenie orgánu stojaceho mimo súdnictva do vymenovania sudcov sama osebe nestačí na to, aby sa dospelo k záveru, že dochádza k porušeniu zásady nezávislosti sudcov. Okrem toho zo spisových materiálov nevyplýva, že by bolo

⁴³ Pozri analogický rozsudok z 9. júla 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535, body 55 a 56) týkajúci sa zapojenia Štátnej súdnej rady, ktoré je zložená prevažne z členov vybraných zákonodarnou mocou, do procesu vymenovania sudcov, ako aj rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu (bod 111) a Nezávislosť všeobecných súdov (bod 119), ktoré sa týkajú v príslušnom poradí právomoci prezidenta republiky rozhodovať o zotrvaní sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vo funkcii a právomoci ministra spravodlivosti rozhodovať o zotrvaní sudcov všeobecných súdov vo funkcii. Tento aspekt podrobnejšie preskúvam v súvislosti s výkladom článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ (pozri najmä body 56 až 60 nižšie).

⁴⁴ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535, bod 54 a citovaná judikatúra).

⁴⁵ Podobne ako som uviedol v návrhoch, ktoré som predniesol v spojených veciach Openbaar Ministerie (Súd zriadený zákonom v členskom štáte, ktorý vydal zatykač) (C-562/21 PPU a C-563/21 PPU, EU:C:2021:1019, body 46 a 47), sa mi zdá vhodné odlišiť hmotnoprávne pravidlá týkajúce sa spôsobilosti a kvalifikácie sudcov vykonávať svoju funkciu od pravidiel týkajúcich sa čisto formálnych aspektov tohto vymenovania (pozri analogický rozsudok z 26. marca 2020, Preskúmanie Simpson/Rada a HG/Komisija, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 79).

⁴⁶ Pozri bod 18 vyššie.

potrebné sa domnievať, že sudcovia vymenovaní na vnútroštátny súd po reforme nie sú spôsobilí vykonávať svoju funkciu, ani že im uplatniteľný právny rámec alebo ich postavenie bráni v nezávislom výkone ich funkcie.⁴⁷

33. Treba tiež uviesť, že podľa kritérií posúdenia zavedených Súdny dvorom v rozsudku Getin Noble Bank, sa na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vzťahuje „domnienka nezávislosti“, ktorú by bolo možné vyvrátiť buď na základe právoplatného súdneho rozhodnutia konštatujúceho, že sudca, ktorý je vnútroštátnym súdom, nemá postavenie nezávislého a nestranného súdu vopred zriadeného zákonom, alebo na základe iných skutočností, ktoré narúšajú nezávislosť a nestrannosť uvedeného súdu.⁴⁸

34. Bez toho, aby bolo potrebné vrátiť sa k môjmu návrhu spresnenia tejto zásady,⁴⁹ sa mi pritom zdá, že v prejednávanej veci nejde ani o jeden z týchto prípadov.

35. Je pravda, že rozsudkom z 8. novembra 2021, Dolińska-Ficek a Ozimek v. Poľsko⁵⁰, niekoľkokrát spomenutým v priebehu konania, ESLP rozhodol, že rozhodovacie zloženie, v ktorom zasadali sudcovia toho istého senátu pre mimoriadne preskúmanie⁵¹, nespĺňa požiadavku súdu vopred zriadeného zákonom v zmysle článku 6 ods. 1 EDLP. Pochybujem však o tom, že môže ísť o právoplatné súdne rozhodnutie, ktoré potvrdzuje, že vnútroštátny súd v podstate nemá s ohľadom na rozsudok Getin Noble Bank⁵² postavenie nezávislého súdu v zmysle článku 267 ZFEÚ. Domnievam sa, že toto rozhodnutie sa týka skôr preskúmania dodržania práva na účinnú súdnu ochranu, ktoré spadá do pôsobnosti článku 6 ods. 1 EDLP, a v dôsledku toho by mohlo zohrávať úlohu pri uplatňovaní článku 47 Charty, ale nie nevyhnutne pri uplatňovaní článku 267 ZFEÚ.⁵³

36. Domnievam sa preto, že na základe informácií dostupných v spise možno vnútroštátny súd kvalifikovať ako „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ, keďže bez ohľadu na rozpory týkajúce sa vymenovania jeho členov má v zásade rozhodnúť vo veci samej úplne nezávisle od výkonnej moci, ktorá je (nepriamo) zapojená do tohto vymenovania,⁵⁴ a s úplnou nestrannosťou vo vzťahu k záujmom účastníkov konania.

37. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy zastávam názor, že na účely tohto konania možno Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) zasadajúci v zložení troch sudcov senátu pre mimoriadne preskúmanie považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ a že v dôsledku toho Súdny dvor má právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky položené týmto súdom.

⁴⁷ Pozri bod 29 vyššie.

⁴⁸ Pozri bod 18 vyššie.

⁴⁹ Pozri poznámku pod čiarou 40 vyššie.

⁵⁰ (CE:ECHR:2021:1108JUD004986819).

⁵¹ KRS na pojednávaní spresnila, že jeden z troch sudcov vnútroštátneho súdu zasadal v rozhodovacom zložení, ktoré bolo predmetom tohto rozsudku.

⁵² Pozri bod 72 tohto rozsudku.

⁵³ Pozri body 19 až 23 vyššie.

⁵⁴ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. januára 2020, Banco de Santander (C-274/14, EU:C:2020:17, body 66 až 69). V konaní vo veci samej by zapojenie výkonnej moci potvrdzovala skutočnosť, že po nedávnych reformách poľského súdneho systému bola väčšina členov KRS, ktorí prijali uznesenie č. 331/2018, blízka poľskej vláde.

B. O prvej prejudiciálnej otázke

38. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 69 zákona o organizácii všeobecných súdov, ktorý podmieňuje možnosť sudcu v činnnej službe pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku súhlasom iného orgánu, v prejednávanej veci KRS.

39. Na úvod chcem pripomenúť, že Súdny dvor sa už viackrát vyjadril k uplatniteľnosti a rozsahu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ vo vzťahu k vnútroštátnym právnym predpisom (najmä poľským), ktoré upravujú súdny systém, vrátane pravidiel týkajúcich sa pokračovania vo výkone funkcie sudcov aj po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku.⁵⁵

40. V nasledujúcich bodoch preskúmam, v rozsahu relevantnom pre prejednanú vec, rozsah článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ (1) a súdne precedensy týkajúce sa zotrvania sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku (2) a následne navrhnem odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku (3).

1. O rozsahu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ

a) O zásade „účinnnej súdnej ochrany“ v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie

41. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ stanovuje, že členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany, a teda členským štátom prináleží, aby vytvorili systém opravných prostriedkov a postupov zabezpečujúcich účinné súdne preskúmanie v uvedených oblastiach.⁵⁶ Okrem toho, keďže toto ustanovenie odkazuje na požiadavku účinnej súdnej ochrany, treba ho vykladať s ohľadom na článok 47 Charty, a to nezávisle od toho, či je toto posledné uvedené ustanovenie samo osebe uplatniteľné v prejednávanej veci.⁵⁷

⁵⁵ Pozri najmä rozsudky *Nezávislosť Najvyššieho súdu týkajúci sa zotrvania sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vo funkcii a Nezávislosť všeobecných súdov týkajúci sa zotrvania sudcov všeobecných súdov vo funkcii*.

⁵⁶ Pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 27. februára 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 34 a citovaná judikatúra)*. Súdny dvor v podstate vychádza z predpokladu, podľa ktorého na účely zabezpečenia súdržného a jednotného výkladu práva Únie, a to aj prostredníctvom základného mechanizmu prejudiciálneho konania stanoveného v článku 267 ZFEÚ, a vzhľadom na právo jednotlivcov napadnúť na súde zákonosť každého vnútroštátneho aktu týkajúceho sa uplatnenia aktu Únie voči nim, zveruje článok 19 ZEÚ, ktorý konkretizuje hodnotu právneho štátu potvrdenú v článku 2 ZEÚ, vnútroštátnym súdom a Súdnemu dvoru úlohu zaručiť plné uplatňovanie práva Únie vo všetkých členských štátoch, ako aj súdnu ochranu, ktorá jednotlivcom z tohto práva vyplýva (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok *Nezávislosť Najvyššieho súdu*, body 42 až 47).

⁵⁷ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. februára 2022, *RS (Účinok rozhodnutí Ústavného súdu) (C-430/21, EU:C:2022:99, body 34 až 37 a citovaná judikatúra)*.

42. Keďže toto ustanovenie zveruje vnútroštátnym súdom a Súdnemu dvoru úlohu zaručiť plné uplatňovanie práva Únie vo všetkých členských štátoch, ako aj súdnu ochranu, ktorá jednotlivcom z tohto práva vyplýva,⁵⁸ znamená to, že toto ustanovenie sa týka „oblastí, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“, bez ohľadu na okolnosti, za akých členské štáty uplatňujú toto právo v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.⁵⁹

43. V prejednávanej veci je nesporné, že poľské všeobecné súdy môžu rozhodovať o otázkach týkajúcich sa uplatňovania alebo výkladu práva Únie a že patria do poľského systému prostriedkov nápravy v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, a tak tieto súdy musia spĺňať požiadavky účinnej súdnej ochrany.⁶⁰

b) O zásade nezávislosti vnútroštátnych súdov ako dôsledku zásady účinnej súdnej ochrany

44. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora na zaručenie účinnej súdnej ochrany v súlade s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ je prvoradé, aby bola zabezpečená ochrana nezávislosti orgánu, ako to potvrdzuje článok 47 druhý odsek Charty, ktorý medzi požiadavkami súvisiacimi so základným právom na účinný prostriedok nápravy uvádza prístup k „nezávislému“ súdu.⁶¹

45. Ako bolo pripomenuté v bodoch 17 a 18 vyššie, Súdny dvor rozhodol, že požiadavka nezávislosti vnútroštátnych súdov zahŕňa prvý aspekt vonkajšej povahy, ktorý sa týka autonómie orgánu, a druhý aspekt vnútornej povahy, ktorý sa týka jeho nestrannosti, a že takéto záruky autonómie a nestrannosti si vyžadujú existenciu pravidiel, najmä pokiaľ ide o zloženie orgánu, menovanie, funkčné obdobia, ako aj dôvody zdržania sa hlasovania, vylúčenia pre zaujatosť a odvolania jeho členov, ktoré umožňujú odstrániť akékoľvek oprávnené pochybnosti v myslí osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť a neutralitu uvedeného orgánu.⁶²

⁵⁸ Pozri rozsudok z 20. apríla 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311, bod 49 a citovaná judikatúra). Na základe predmetného ustanovenia musí totiž každý členský štát zabezpečiť, aby orgány, ktoré ako „súdne orgány“ v zmysle vymedzenom právom Únie patria do jeho systému opravných prostriedkov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie a ktoré preto môžu v tomto postavení rozhodovať o uplatňovaní alebo výklade práva Únie, spĺňali požiadavky účinnej súdnej ochrany (pozri rozsudok W. Ž., bod 104 a citovanú judikatúru).

⁵⁹ Pozri najmä rozsudok W. Ž. (bod 103 a citovaná judikatúra). Hoci teda, ako tvrdí poľská vláda vo svojich písomných pripomienkach, organizácia súdnictva v členských štátoch patrí do právomoci týchto štátov, nič to nemení na skutočnosti, že pri výkone tejto právomoci musia členské štáty dodržiavať povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Únie (pozri najmä rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov, bod 102 a citovanú judikatúru). Môže to tak byť, najmä pokiaľ ide o vnútroštátne pravidlá týkajúce sa prijímania rozhodnutí o vymenovaní sudcov (pozri rozsudok W. Ž., bod 75 a citovanú judikatúru).

⁶⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť všeobecných súdov (bod 104) a W. Ž. (bod 106 a citovaná judikatúra).

⁶¹ Pozri rozsudky z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, bod 41), a Nezávislosť všeobecných súdov (bod 105 a citovaná judikatúra). Aby som to zhrnul, požiadavka nezávislosti vnútroštátnych súdov, ktorá je neoddeliteľne spojená s poslaním súdnictva, spadá do podstaty práva na účinnú súdnu ochranu a základného práva na spravodlivý proces, ktoré majú zásadný význam ako záruky ochrany všetkých práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, a záruky zachovania spoločných hodnôt členských štátov uvedených v článku 2 ZEÚ, najmä hodnoty právneho štátu (pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu, bod 58 a citovanú judikatúru, ako aj W. Ž., bod 108 a citovanú judikatúru).

⁶² Podľa tzv. teórie „zdania nezávislosti“ (pozri bod 17 vyššie).

c) *O požiadavke neodvolateľnosti sudcov ako neoddeliteľnej súčasti zásady nezávislosti súdov*

46. Pokiaľ ide konkrétne o „vonkajšiu“ nezávislosť (autonómiu) súdov, Súdny dvor spresnil, že sloboda sudcov vo vzťahu k akýmkoľvek vonkajším zásahom alebo tlakom si vyžaduje určité vlastné záruky ochrany tých osôb, ktorých úlohou je vykonávať súdnictvo, ako je ich neodvolateľnosť.⁶³

47. Zásada neodvolateľnosti si okrem iného vyžaduje, aby sudcovia mohli zotrvať vo funkcii až do dovŕšenia veku povinného odchodu do dôchodku alebo do skončenia ich funkčného obdobia, ak je toto funkčné obdobie časovo obmedzené. Uvedená zásada môže bez toho, aby mala absolútny charakter, podliehať výnimkám len za predpokladu, že na to existujú oprávnené a presvedčivé dôvody a pri dodržaní zásady proporcionality. Z tohto dôvodu je všeobecne prípustné, že sudcovia môžu byť prostredníctvom príslušných postupov odvolaní, ak nie sú spôsobilí pokračovať v plnení svojich povinností z dôvodu nespôsobilosti alebo vážneho pochybenia.⁶⁴

48. To isté podľa môjho názoru platí aj pre pravidlá týkajúce sa možnosti zotrvania sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, ktoré teda podliehajú požiadavkám stanoveným zásadou neodvolateľnosti sudcov.

2. *O súdnych precedensoch týkajúcich sa zotrvania sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku*

49. Na úvod chcem pripomenúť, že ustanovenia poľských zákonov týkajúce sa zotrvania sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku boli predmetom dvoch nedávnych rozsudkov Súdneho dvora:

- rozsudok *Nezávislosť Najvyššieho súdu* týkajúci sa ustanovenia,⁶⁵ ktoré priznáva prezidentovi republiky právomoc udeľovať súhlas so zotrvaním sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku,⁶⁶
- rozsudok *Nezávislosť všeobecných súdov* týkajúci sa staršieho znenia článku 69 ods. 1 zákona o organizácii všeobecných súdov,⁶⁷ ktorý stanovoval, že minister spravodlivosti môže rozhodovať o povolení zotrvania sudcov všeobecných súdov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku,⁶⁸ a ktorý sa zdá byť osobitne relevantný v prejednávanej veci.

50. V týchto rozsudkoch Súdny dvor spresnil, že je na samotných členských štátoch, aby rozhodli, či povolia alebo nepovolia predĺženie výkonu sudcovských funkcií nad rámec bežného veku odchodu do dôchodku, a že okolnosť, že orgán, akým je prezident republiky [v prípade predĺženia

⁶³ Pozri rozsudok *Nezávislosť všeobecných súdov* (bod 112 a citovaná judikatúra).

⁶⁴ Pozri rozsudok *Nezávislosť všeobecných súdov* (bod 113 a citovaná judikatúra).

⁶⁵ Išlo o článok 37 ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Najvyššom súde) z 8. decembra 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 5).

⁶⁶ Konkrétne po dovŕšení veku 65 rokov na obdobie 3 rokov, pričom ho možno raz obnoviť. Vnútroštátna právna úprava dotknutá v tejto veci obsahovala aj ustanovenie o znížení veku odchodu do dôchodku (zo 70 na 65 rokov), ktoré bolo predmetom samostatnej žalobnej výhrady Komisie a kritiky Súdneho dvora z dôvodu porušenia zásady neodvolateľnosti sudcov (pozri rozsudok *Nezávislosť Najvyššieho súdu*, bod 96).

⁶⁷ Podľa predmetného rozsudku išlo o znenie tohto ustanovenia účinné po zmenách vykonaných na základe ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, ktorým sa mení zákon o organizácii všeobecných súdov a niektoré ďalšie zákony) z 12. júla 2017 (Dz. U. z roku 2017, položka 1452).

⁶⁸ A to od veku 60 rokov do veku 70 rokov v prípade žien a od veku 65 rokov do veku 70 rokov v prípade mužov. Vnútroštátna právna úprava dotknutá tejto veci obsahovala aj ustanovenie o znížení veku odchodu do dôchodku (zo 67 na 60 rokov pre ženy a na 65 rokov pre mužov), ktoré však nebolo predmetom samostatnej žalobnej výhrady Komisie.

funkčného obdobia sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd)] a minister spravodlivosti (v prípade predĺženia funkčného obdobia sudcov všeobecných súdov), má právomoc priznať alebo nepriznať takéto prípadné predĺženie, nestačí sama osebe na to, aby sa dospelo k záveru, že dochádza k porušeniu zásady nezávislosti sudcov.⁶⁹ Súdny dvor však rozhodol, že ak sa členské štáty rozhodnú pre takéto mechanizmy, musia zabezpečiť, aby hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorým takéto predĺženie podlieha, neporušovali zásadu nezávislosti sudcov.⁷⁰

51. Pokiaľ ide konkrétne o tieto hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, Súdny dvor rozhodol, že právomoc, ktorá je zverená v príslušnom poradí prezidentovi republiky a ministrovi spravodlivosti na to, aby mohli povoliť alebo nepovoliť pokračovanie vo funkcii sudcu, môže vyvolať oprávnené pochybnosti, najmä u osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyviteľnosť dotknutých sudcov vonkajšími činiteľmi a ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom, ktoré pred nimi môžu vynoriť.⁷¹

52. Súdny dvor pri tomto závere vychádzal z okolnosti, že rozhodnutia o povolení či nepovolení prípadného pokračovania vo výkone funkcie sudcu boli založené na príliš vágnych a neoveriteľných kritériách, že neboli odôvodnené, a navyše proti nim nebol prípustný opravný prostriedok,⁷² a pokiaľ ide o rozhodovaciu právomoc ministra spravodlivosti, nebola stanovená žiadna lehota na prijatie jeho rozhodnutia o žiadosti o predĺženie.⁷³ Súdny dvor tiež rozhodol, že právomoc zverená ministrovi spravodlivosti na to, aby mohol povoliť alebo nepovoliť pokračovanie vo výkone funkcie sudcu všeobecných súdov, porušuje aj zásadu neodvolateľnosti sudcov, keďže bola priznaná vo všeobecnejšom kontexte reformy, ktorá viedla k zníženiu bežného veku odchodu dotknutých sudcov do dôchodku.⁷⁴

53. Prejednávaná vec si vyžaduje takmer totožné posúdenie ako v rozsudku Nezávislosť všeobecných súdov, pričom treba zohľadniť, že Poľská republika v nadväznosti na tento rozsudok zmenila svoju právnu úpravu týkajúcu sa zotrvania sudcov všeobecných súdov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku najmä tým, že opätovne zaviedla predtým platný vek pre sudcov a zverila KRS, a nie ministerstvu spravodlivosti, právomoc, za určitých podmienok, udeliť súhlas so zotrvaním sudcu vo funkcii po dosiahnutí tohto veku.

⁶⁹ Pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu (bod 111) a Nezávislosť všeobecných súdov (bod 119).

⁷⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu (body 110 a 111) a Nezávislosť všeobecných súdov (body 118 a 119).

⁷¹ Pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu (bod 118) a Nezávislosť všeobecných súdov (bod 124).

⁷² Pozri v tomto zmysle rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu (bod 114) a Nezávislosť všeobecných súdov (bod 122). Okrem toho v prvej veci Súdny dvor rozhodol, že hoci účasť KRS na konaní v rozsahu, v akom má prezidentovi republiky pred prijatím jeho rozhodnutia poskytnúť svoje stanovisko, môže v zásade prispieť k väčšej objektivite tohto postupu, za okolností danej veci to tak nebolo, keďže KRS sa vo všeobecnosti obmedzila na vydávanie stanovísk, ktoré neobsahovali žiadne odôvodnenie alebo ich odôvodnenie bolo čisto formálne (pozri rozsudok Nezávislosť Najvyššieho súdu, body 115 až 117).

⁷³ Pozri v tomto zmysle rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov (bod 123). Pokiaľ ide konkrétne o absenciu lehoty, v ktorej musí minister spravodlivosti prijať svoje rozhodnutie, Súdny dvor poznamenal, že dotknuté ustanovenie v spojení s ustanovením, ktorý stanovilo, že ak sudca dosiahne bežný vek odchodu do dôchodku pred ukončením konania o predĺžení výkonu jeho funkcie, ostáva vo funkcii až do ukončenia uvedeného konania, svojou povahou zapríčiňuje pretrvávanie obdobia neistoty, v ktorom sa nachádza dotknutý sudca, a dospel k záveru, že dĺžka obdobia, počas ktorého môžu sudcovia takýmto spôsobom ostať v očakávaní rozhodnutia ministra spravodlivosti po tom, čo požiadali o predĺženie výkonu svojej funkcie, spadá tiež do voľnej úvahy posledného menovaného.

⁷⁴ Pozri v tomto zmysle rozsudok Nezávislosť všeobecných súdov (body 125 až 130). Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, práve kombinácia opatrenia zníženia bežného veku odchodu do dôchodku a diskrečnej právomoci, ktorá bola v tomto prípade zverená ministrovi spravodlivosti na to, aby mohol povoliť alebo nepovoliť pokračovanie vo výkone funkcie sudcu všeobecného súdu, porušila podľa Súdneho dvora zásadu neodvolateľnosti.

3. O posúdení okolností prejednávanej veci

54. V prejednávanej veci chcem pripomenúť, že článok 69 ods. 1b zákona o organizácii všeobecných súdov stanovuje, v rozsahu relevantnom pre prejednanú vec, že KRS môže povoliť sudcovi, ktorý si to želá, aby ďalej pokračoval vo výkone funkcie aj po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, ak je jeho zotrvanie vo funkcii v súlade s legitímnym záujmom výkonu spravodlivosti alebo dôležitým spoločenským záujmom, a to vzhľadom na požiadavky racionálneho využitia členov personálu všeobecných súdov a potreby vyplývajúce z pracovnej záťaže jednotlivých súdov.⁷⁵

55. V nasledujúcich bodoch s prihliadnutím na judikatúru uvádzanú v bode 50 vyššie poskytnem usmernenia týkajúce sa výkladu článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ za okolností prejednávanej veci, a to jednak vzhľadom na povahu KRS a) a jednak vzhľadom na hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí KRS týkajúcich sa zotrvania sudcov vo funkcii b).

a) O povahe KRS

56. Pokiaľ ide o povahu KRS, na úvod chcem pripomenúť, že nedávna judikatúra Súdneho dvora opakovane stanovila, že po posledných reformách poľského súdneho systému tento orgán nie je nezávislý od zákonodarnej a výkonnej moci.⁷⁶

57. Tento záver bol potvrdený aj judikatúrou ESLP týkajúcou sa článku 6 ods. 1 EDLP. Vo svojom rozsudku z 8. novembra 2021, *Dolińska-Ficek a Ozimek v. Poľsko*⁷⁷, totiž ESLP dospel k záveru, že senát pre mimoriadne preskúmanie nepredstavuje „súd vopred zriadený zákonom“ a že Poľská republika teda konala v rozpore s článkom 6 ods. 1 EDLP z dôvodu, že členovia tohto senátu boli vymenovaní na návrh KRS, ktorá nie je nezávislá od zákonodarnej a výkonnej moci.⁷⁸

58. S týmto záverom sa okrem toho viackrát stotožnili aj najvyššie poľské súdy. Na jednej strane totiž Naczelny Sąd Administracyjny (Najvyšší správny súd) rozsudkami zo 6. a 13. mája 2021 konštatoval, že KRS neposkytuje dostatočné záruky nezávislosti a že miera jej závislosti od zákonodarných a výkonných orgánov je taká vysoká, že nemôže byť irelevantná pri posudzovaní otázky, či ňou vybraní sudcovia spĺňajú objektívne požiadavky nezávislosti a nestrannosti podľa

⁷⁵ Podľa článku 69 ods. 1 tohto zákona je zotrvanie sudcu vo funkcii podmienené aj predložením osvedčenia vydaného v súlade s podmienkami stanovenými pre uchádzačov o miesto sudcu, ktoré potvrdzuje, že je zdravotne spôsobilý na výkon funkcie sudcu, čo je podmienka, ktorá však v zásade nevyvoláva obavy z hľadiska článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, pokiaľ má len zabezpečiť, aby fyzický a psychický stav umožňoval sudcovi pokračovať vo výkone jeho funkcie.

⁷⁶ Pozri rozsudky A. K. (body 141 až 152); A. B. (body 130 až 135); Disciplinárny režim sudcov (body 104 až 110), a W. Ž. (body 149 a 150). Súdny dvor predovšetkým uviedol, že takmer všetci členovia KRS v novom zložení bolo vymenovaných poľskou výkonnou a legislatívnou mocou, alebo pochádzajú z jej radov, čo môže viesť k riziku zvýšeného vplyvu tejto zákonodarnej a výkonnej moci na KRS a zásahu do nezávislosti tohto orgánu (pozri rozsudok Disciplinárny režim sudcov, bod 104).

⁷⁷ CE:ECHR:2021:1108JUD004986819 (§ 290, 320 a 353 až 355). V tom istom zmysle pozri rozsudok ESLP, 22. júla 2021, *Reczkowicz v. Poľsko* (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 274 a 276).

⁷⁸ Okrem toho vo svojom rozsudku z 15. marca 2022, *Grzęda v. Poľsko* (CE:ECHR:2022:0315JUD004357218, § 348), ESLP rozhodol, že Poľská republika porušila tiež článok 6 ods. 1 EDLP tým, že predčasne ukončila funkčné obdobie sudcu člena KRS bez toho, aby mal tento člen prístup k súdnemu preskúmaniu opatrenia. V tomto kontexte ESLP konštatoval, že poľské reformy súdneho systému, najmä reorganizácia KRS, smerovali k oslabeniu nezávislosti súdnej moci, a teda že súdna moc bola vystavená zásahu zo strany výkonnej a zákonodarnej moci, a v dôsledku toho bola značne oslabená.

článku 47 Charty. Na druhej strane Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) vo svojom uznesení z 23. januára 2020 tiež uviedol, že KRS nie je nezávislým orgánom, keďže priamo podlieha politickým orgánom.⁷⁹

59. Po tomto spresnení sa mi zdá, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora okolnosť – akokoľvek poľutovaniahodná – že taký orgán, akým je KRS, má právomoc rozhodnúť, či povolí alebo nepovolí prípadné predĺženie výkonu sudcovských funkcií po dosiahnutí bežného veku odchodu do dôchodku, nestačí sama osebe na to, aby sa dospelo k záveru, že dochádza k porušeniu zásady nezávislosti sudcov.⁸⁰ Súdny dvor, ktorý uznáva zásadnú právomoc členských štátov, pokiaľ ide o organizáciu súdnictva, totiž akceptuje, že členské štáty pri výkone tejto právomoci zveria orgánu mimo súdnictva (buď nezávislému, alebo spadajúcemu pod vplyv zákonodarnej alebo výkonnej moci) prijímanie rozhodnutí týkajúcich sa najmä vymenovania sudcov alebo ich zotrvania vo funkcii.⁸¹

60. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora je však potrebné sa uistiť, že hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorými sa riadi prijímanie takýchto rozhodnutí, sú takej povahy, že neumožňujú vyvolať v mysli osôb podliehajúcich súdnej právomoci oprávnené pochybnosti, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť dotknutých sudcov z vonkajšieho hľadiska a ich neutralitu vo vzťahu k protichodným záujmom,⁸² čo preskúvam nižšie.

b) O hmotnoprávných podmienkach a procesných postupoch, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí o zotrvaní sudcov vo funkcii

61. Pokiaľ ide o hmotnoprávne podmienky a procesné pravidlá, ktorými sa riadi prijímanie rozhodnutí o zotrvaní sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, chcem pripomenúť, že podľa znenia článku 69 ods. 1b zákona o organizácii všeobecných súdov, ktorého sa týkal rozsudok *Nezávislosť všeobecných súdov*,⁸³ minister spravodlivosti mohol sudcovi povoliť, aby pokračoval vo výkone svojej funkcie, a to „vzhľadom na požiadavky racionálneho využitia členov personálu všeobecných súdov a potreby vyplývajúce z pracovnej záťaže jednotlivých súdov“. Súdny dvor na jednej strane rozhodol, že tieto kritériá sú príliš vágne a neoveriteľné, pričom vytkol aj absenciu povinnosti odôvodnenia a súdneho opravného prostriedku proti takémuto rozhodnutiu, a na druhej strane kritizoval neexistenciu lehoty, v ktorej by mal minister spravodlivosti prijať svoje rozhodnutie.⁸⁴

⁷⁹ Vec BSA I-4110-1/20. Týmto uznesením, ktoré bolo prijaté na podnet prvého predsedu Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) v nadväznosti na rozsudok A. K., spojené senáty Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) dospeli k záveru, že po reforme z roku 2017 nebola KRS nezávislá a že rozhodovacie zloženie, ktoré zahŕňalo osobu vymenovanú za sudcu na základe jej odporúčania, je v rozpore so zákonom. Uvedené uznesenie bolo tiež rozsiahlym spôsobom zohľadnené v rozsudku ESLP, 22. júla 2021, *Reczkowicz v. Poľsko* (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 89 až 106).

⁸⁰ Súdny dvor už rozhodol, že okolnosť, že taký orgán, akým je Štátna súdna rada, ktorý je zapojený do procesu vymenovania sudcov, je v prevažnej miere zložený z členov vybraných zákonodarnou mocou, nemôže sama osebe viesť k pochybnostiam o nezávislosti sudcov vymenovaných na konci tohto procesu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júla 2020, *Land Hessen*, C-272/19, EU:C:2020:535, body 55 a 56). Tento záver je navyše v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá stanovila, že ani právomoc prezidenta republiky rozhodnúť o predĺžení funkčného obdobia sudcov Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) na jednej strane, ani právomoc ministra spravodlivosti rozhodnúť o predĺžení funkčného obdobia sudcov všeobecných súdov (podľa predchádzajúcej právnej úpravy) na strane druhej nestačili samy osebe na to, aby sa dospelo k záveru, že dochádza k porušeniu zásady nezávislosti sudcov (pozri rozsudky *Nezávislosť Najvyššieho súdu*, body 108 a 110, a *Nezávislosť všeobecných súdov*, bod 119).

⁸¹ Judikatúra Súdneho dvora v tejto súvislosti je v súlade s judikatúrou ESLP, podľa ktorej vymenovanie sudcov orgánmi spadajúcimi pod výkonnú moc v podstate nevyvoláva odôvodnené pochybnosti o ich nezávislosti, pokiaľ sú tieto orgány po vymenovaní chránené pred ovplyvňovaním alebo nátlakom pri výkone svojej rozhodovacej úlohy (pozri najmä rozsudok ESLP, 30. novembra 2010, *Henryk Urban a Ryszard Urban v. Poľsko*, CE:ECHR:2010:1130JUD002361408, § 49).

⁸² Pozri analogicky rozsudky *Nezávislosť Najvyššieho súdu* (body 108 a 110), a *Nezávislosť všeobecných súdov* (bod 119).

⁸³ Pozri tiež poznámku pod čiarou 66 vyššie.

⁸⁴ Pozri rozsudok *Nezávislosť všeobecných súdov* (body 122 a 123).

62. V prvom rade chcem k hmotnoprávnym podmienkam uviesť, že znenie článku 69 ods. 1b zákona o organizácii všeobecných súdov, ktoré je predmetom veci samej, stanovuje, že KRS môže povoliť sudcovi, aby ďalej pokračoval vo výkone funkcie, „ak je jeho zotrvanie vo funkcii v súlade s legitímnym záujmom výkonu spravodlivosti alebo dôležitým spoločenským záujmom, a to vzhľadom na požiadavky racionálneho využitia členov personálu všeobecných súdov a potreby vyplývajúce z pracovnej záťaže jednotlivých súdov“. Oproti predchádzajúcemu zneniu sa teda predmetné ustanovenie dopĺňa o podmienku, podľa ktorej zotrvanie sudcu vo funkcii musí byť „v súlade s legitímnym záujmom výkonu spravodlivosti alebo dôležitým spoločenským záujmom“.

63. Pochybujem pritom, že toto nové spresnenie poskytne kritériám, na ktorých je založené uznesenie KRS, viac určitosti schopnej obmedziť mieru voľnej úvahy, ktorú Súdny dvor kritizoval.⁸⁵

64. V druhom rade, pokiaľ ide o procesné pravidlá, sa mi predovšetkým zdá, že podobne ako predchádzajúca právna úprava, ktorú Súdny dvor kritizoval, ani nová právna úprava nestanovuje lehotu, v ktorej by mala KRS prijať svoje rozhodnutie, pričom poľská vláda vo svojich písomných pripomienkach a na pojednávaní uviedla len to, že v zmysle článku 69 ods. 1b poslednej vety zákona o organizácii všeobecných súdov, ak sudca dosiahne vek odchodu do dôchodku pred ukončením konania o predĺžení výkonu jeho funkcie, ostáva vo funkcii až do ukončenia uvedeného konania.

65. Ďalej sa mi zdá, že pokiaľ sa na takéto uznesenia vzťahuje článok 42 ods. 1 a 2 zákona o KRS, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, ich odôvodnenie sa vypracuje do jedného mesiaca od prijatia uznesenia, čo by malo v zásade umožniť vyhovieť výhradám, ktoré v tejto súvislosti vyjadril Súdny dvor za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy.

66. Napokon, ako sa ukázalo vo veci samej, proti rozhodnutiu KRS možno na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy podať odvolanie na senát pre mimoriadne preskúmanie,⁸⁶ ktorého nezávislosť je však predmetom mnohých kritik.⁸⁷

67. Na záver a bez toho, aby boli dotknuté overenia, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu na základe predchádzajúcich usmernení, chcem vyjadriť pochybnosti o tom, že mechanizmus udelenia súhlasu zo strany KRS na zotrvanie sudcov vo funkcii po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku poskytuje dostatočné záruky nezávislosti vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej moci,

⁸⁵ Rozsah vnútroštátnych zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení treba samozrejme posudzovať vzhľadom na ich výklad vnútroštátnymi súdmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, C-490/04, EU:C:2007:430, bod 49 a citovaná judikatúra), čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu, pričom treba zohľadniť aj prípadnú existenciu línie judikatúry senátu pre mimoriadne preskúmanie, na ktorú sa odvoláva poľská vláda a ktorá by objasnila uplatnenie uvedených kritérií.

⁸⁶ Ako spresnila poľská vláda na pojednávaní a bez toho, aby boli dotknuté overenia, ktoré prislúchajú vnútroštátnemu súdu, uvedené vyplýva z článku 44 ods. 1 zákona o KRS, podľa ktorého účastník konania v podstate môže proti rozhodnutiu KRS podať odvolanie na Sąd Najwyższy (Najvyšší súd), a z článku 26 zákona o Najvyššom súde, ktorý dáva senátu pre mimoriadne preskúmanie právomoc rozhodovať o tomto druhu podaní. Bude však potrebné zohľadniť zmeny vykonané v tomto poslednom uvedenom ustanovení na základe ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawa o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (zákon o zmene zákona o organizácii všeobecných súdov, zákona o Najvyššom súde a niektorých iných zákonov) z 20. decembra 2019 (Dz. U. z roku 2020, položka 190), ktorý nadobudol účinnosť 14. februára 2020. Uvedené ustanovenie v znení neskorších predpisov je predmetom žaloby Komisie o nesplnenie povinnosti (vec C-204/01), ktorá je v súčasnosti prejednávaná (pozri uznesenie podpredsedníčky Súdneho dvora zo 14. júla 2021, Komisia/Poľsko, C-204/21 R, EU:C:2021:593, a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Collins vo veci Komisia/Polško, C-204/21, EU:C:2022:991).

⁸⁷ Odkazujem na kritiku týkajúcu sa nedostatočnej nezávislosti senátu pre mimoriadne preskúmanie, ktorú vzniesli niektorí účastníci konania v rámci diskusie o jeho kvalifikácii ako „súdneho orgánu“ v zmysle článku 267 ZFEÚ (pozri najmä body 30 až 37 vyššie), pričom chcem pripomenúť, že posúdenie nezávislosti súdu v kontexte článku 267 ZFEÚ si vyžaduje iné preskúmanie, než aké sa vyžaduje v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEU a článku 47 Charty (pozri body 19 až 23 vyššie).

a to vzhľadom všetky relevantné tak skutkové, ako aj právne okolnosti týkajúce sa podmienok, za ktorých boli vymenovaní členovia tohto orgánu, a zároveň aj spôsobu, akým tento orgán konkrétne plní svoju úlohu.

68. Navrhujem teda odpovedať na prvú prejudiciálnu otázku tak, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá podmieňuje účinnosť vyhlásenia sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku súhlasom orgánu, ktorého nedostatočná nezávislosť vo vzťahu k zákonodarnej alebo výkonnej moci bola preukázaná a ktorý vydáva svoje rozhodnutia na základe príliš vágnych a ťažko overiteľných kritérií.

C. O druhej prejudiciálnej otázke

69. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ bráni takej vnútroštátnej právnej úprave, akou je článok 69 zákona o organizácii všeobecných súdov, vykladanej v tom zmysle, že stanovuje zánik oneskoreného vyhlásenia o úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, a to bez ohľadu na okolnosti a účinky nedodržania dotknutej lehoty.

70. Chcem pripomenúť, že predmetná vnútroštátna právna úprava v rozsahu, v akom sa dotýka dĺžky funkčného obdobia sudcov všeobecných súdov, spadá do pôsobnosti zásady neodvolateľnosti sudcov, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zásady nezávislosti súdov v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.⁸⁸

71. Okrem toho vzhľadom na neexistenciu podrobných pravidiel na úrovni Únie musí byť zlučiteľnosť uvedeného ustanovenia so zásadou nezávislosti preskúmaná z hľadiska zásad procesnej autonómie a efektivity.⁸⁹

72. V prejednávanej veci chcem na úvod zdôrazniť, že ustanovenie podobné dotknutému ustanoveniu nebolo predmetom výhrad zo strany Komisie vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky Nezávislosť Najvyššieho súdu⁹⁰ a Nezávislosť všeobecných súdov⁹¹.

73. Ako pritom uvádza Komisia vo svojich písomných pripomienkach, jasné a predvídateľné lehoty na vyhlásenie dotknutého sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone svojej funkcie po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku, predstavujú objektívne procesné náležitosti, ktoré môžu prispievať k právnej istote a objektivite celého konania o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone sudcovských funkcií. V prejednávanej veci chcem uviesť, že predmetná lehota, ktorá začína plynúť od okamihu, keď sudca dosiahne vek 64 rokov, a uplynie šesť mesiacov predtým, než dosiahne vek 65 rokov, je jednak stanovená vo vzťahu k udalosti, ktorá je dotknutému sudcovi dokonale známa, a to k dátumu jeho 65. narodenín, a jednak je dostatočne dlhá na to, aby tomuto sudcovi umožnila prijať odôvodnené rozhodnutie o tom, či chce pokračovať vo funkcii.

⁸⁸ Pozri body 44 až 48 vyššie.

⁸⁹ Pozri rozsudok z 21. decembra 2021, Randstad Italia (C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 58 a citovaná judikatúra). Okrem toho Súdny dvor spresnil, že je na samotných členských štátoch, aby rozhodli, či povolia alebo nepovolia predĺženie výkonu sudcovských funkcií nad rámec bežného veku odchodu do dôchodku, hoci musia dbať na to, aby podmienky a pravidlá, ktorým takéto predĺženie podlieha, neporušovali zásadu nezávislosti sudcov (pozri bod 50 vyššie).

⁹⁰ Pozri bod 15 tohto rozsudku.

⁹¹ Pozri bod 9 tohto rozsudku. Treba poznamenať, že právna úprava platná v tej dobe stanovovala, že vyhlásenie sudcu, že chce pokračovať vo výkone sudcovskej funkcie, treba zasláť najneskôr šesť mesiacov predtým, než sudca dosiahne vek odchodu do dôchodku.

74. Preto sa na jednej strane domnievam, že účinok zániku tejto lehoty je jasnou procesnou požiadavkou, ktorá môže prispievať k objektivite konania a právnej istote, a to v prospech riadnej organizácie súdneho systému.

75. Na druhej strane, pokiaľ ide o nemožnosť namietať zánik tejto lehoty, ktorá má za následok neprípustnosť akéhokoľvek vyhlásenia urobeného po jej uplynutí, chcem uviesť, že táto lehota v zásade nevystavuje sudcov žiadnemu vonkajšiemu tlaku alebo vplyvu, a navyše zbavuje KRS možnosti vykonávať diskrečnú právomoc.

76. Jediná pochybnosť, ktorá by podľa môjho názoru mohla byť prípadne vyjadrená voči článku 69 zákona o organizácii všeobecných súdov, sa týka primeranosti absolútnej prekluzívnej lehoty, ktorá nezohľadňuje predovšetkým zásady nevyhnutnosti alebo vyššej moci, za predpokladu, že to potvrdí vnútroštátny súd.

77. Zdá sa mi však, že na jednej strane je za okolností prejednávanej veci táto situácia hypotetická, keďže v návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa neuvádza žiadny prípad vyššej moci, ani žiadna mimoriadna skutočnosť, ktorá by mohla dotknutému sudcovi brániť v tom, aby podal svoje vyhlásenie včas,⁹² a na druhej strane, že prípadný vznik situácie nezávislej od vôle dotknutého sudcu, ktorá by mu bránila dodržať prekluzívnu lehotu, by sa mala v každom prípade prispôbiť požiadavkám organizácie súdnictva.⁹³

78. S výhradou vyššie uvedených overení, ktoré prináleží vykonať vnútroštátnemu súdu, sa mi preto nezdá, že by dotknuté vnútroštátne ustanovenie za okolností prejednávanej veci porušovalo zásadu nezávislosti sudcov.

79. Na záver navrhujem odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku tak, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave vykladanej v tom zmysle, že oneskorené vyhlásenie sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku je neúčinné, a to bez ohľadu na okolnosti nedodržania lehoty a na význam tohto nedodržania pre konanie o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone funkcie sudcu, pokiaľ je táto právna úprava v súlade so zásadou proporcionality.

⁹² Ako bolo uvedené v bode 8 vyššie, odvolateľ tvrdí, že nedodržanie prekluzívnej lehoty bolo v podstate odôvodnené veľkosťou jeho pracovného zaťaženia.

⁹³ Chcem predovšetkým pripomenúť, že Súdny dvor už na jednej strane rozhodol, že od uplatnenia právnej úpravy Únie týkajúcej sa procesných lehôt sa možno odchyliť, len pokiaľ ide o výnimočné prípady, keďže striktné uplatnenie týchto pravidiel zodpovedá požiadavkám právnej istoty a potrebe vyhnúť sa akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri výkone spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. novembra 1985, Cockerill-Sambre/Komisia, 42/85, EU:C:1985:471, bod 10), a na druhej strane, že inštitúty vyššej moci alebo náhody v sebe zahŕňajú objektívnu stránku týkajúcu sa neobvyklých okolností nezávislých od vôle žalujúcej strany a subjektívnu stránku vzťahujúcu sa na povinnosť žalujúcej strany zabezpečiť sa proti dôsledkom neobvyklej udalosti tým, že prijme vhodné opatrenia bez toho, aby podstúpila neprimerané obete. Žalujúca strana musí predovšetkým dávať veľký pozor na priebeh začatého konania a obzvlášť preukázať starostlivosť na účely dodržania stanovených lehôt (pozri rozsudok z 15. decembra 1994, Bayer/Komisia, C-195/91 P, EU:C:1994:412, bod 32). Napríklad je podľa mňa zrejmé, že od určitého okamihu už nebude možné, aby sa orgány poverené riadením zamestnancov všeobecných súdov efektívne zaoberali buď zotrvaním sudcu vo funkcii, alebo jeho nahradením, a teda že ani zásada vyššej moci, o ktorú navyše v prejednávanej veci nejde, nemôže odôvodniť predĺženie lehoty na podanie žiadosti o zotrvanie vo funkcii až do dňa, ktorý je príliš blízky dňu, keď dotknutá osoba dosiahne vek odchodu do dôchodku.

V. Návrh

80. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré mu položil Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko), takto:

1. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá podmieňuje účinnosť vyhlásenia sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku súhlasom orgánu, ktorého nedostatočná nezávislosť vo vzťahu k zákonodarnej alebo výkonnej moci bola preukázaná a ktorý vydáva svoje rozhodnutia na základe príliš vágnych a ťažko overiteľných kritérií.
2. Článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v zásade nebráni vnútroštátnej právnej úprave vykladanej v tom zmysle, že oneskorené vyhlásenie sudcu o jeho úmysle pokračovať vo výkone funkcie sudcu po dosiahnutí veku odchodu do dôchodku je neúčinné, a to bez ohľadu na okolnosti nedodržania lehoty a na význam tohto nedodržania pre konanie o udelení súhlasu s pokračovaním vo výkone funkcie sudcu, pokiaľ je táto právna úprava v súlade so zásadou proporcionality.